Innspill fra IOGT i Norge på kommunens vurdering av midlertidig utvidede skjenketider under fotball-VM 2026

Om IOGT i Norge

IOGT i Norge er en landsomfattende ruspolitisk organisasjon i vekst. Vi driver ulike rusforebyggende aktiviteter og et utstrakt sosialt arbeid for rusavhengige og for barn og unge. Vi jobber for å gjøre det lett å ta rusfrie valg, og vi ønsker å bidra til et trygt og inkluderende samfunn. IOGT er en livssynsåpen og partipolitisk uavhengig organisasjon.

Våre innspill

Vi har innspill til hvordan kommunen velger å forholde seg til de eventuelle midlertidige endringene i alkoholloven dersom de blir vedtatt.

Våre anbefalinger

Vi anbefaler at kommunen ikke vedtar utvidede skjenketider. I stedet bør det legges til rette for inkluderende og trygge visningsarenaer som er åpne for alle generasjoner og grupper i samfunnet.

Videre anbefaler vi økt polititilstedeværelse og hyppigere skjenkekontroller for å sikre at vedtatte sikkerhetstiltak, skjenkeregler og begrensninger i antall besøkende overholdes. Dette er særlig viktig i lys av forskningen på sammenhengen mellom alkoholtilgjengelighet og vold.

Vi vil også oppfordre kommunen til å anmode skjenkesteder som viser fotball-VM om å redusere prisen på alkoholfritt øl og andre alkoholfrie alternativer under kampene, slik at det blir attraktivt å velge alkoholfrie tilbud.

Det er fullt mulig å legge til rette for visning av VM-kampene på skjenkesteder uten å utvide skjenketidene. Alkoholsalget kan fortsatt avsluttes senest kl. 03, slik reglene er i dag, mens utestedene kan holde åpent etter dette for gjester som ønsker å bli igjen og

se kampene. På den måten kan man legge til rette for fotballinteresserte uten å svekke dagens alkoholpolitikk. Dette er blant annet gjort i Bergen gjennom *Forskrift om salgs-, skjenke- og åpningstider i Bergen kommune for perioden 2024-2028*: *«Skjenkestedene gis anledning til å holde åpent for drift av nattkafe eller lignende frem til klokka 0600.»*

Forskningsbasert folkehelsepolitikk må ligge til grunn

Forskning viser at økt tilgjengelighet til alkohol fører til flere voldshendelser. Dette gjelder både utvidede salgs- og skjenketider, økt antall salgs- og skjenkesteder samt prisnivået på alkohol.

En norsk studie fant en symmetrisk korrelasjon mellom skjenketider og vold, med en økning i voldshendelser på om lag 17 % per time utvidet skjenketid[1]. Det innebærer at en utvidelse av skjenketiden fra kl. 03.00 til 04.00 statistisk sett kan føre til en tilsvarende økning av voldstilfeller.

Internasjonale studier viser lignende mønstre. En britisk studie av alkoholrelatert vold i forbindelse med fotballkamper fant en økning på 47 % i både partnervold og øvrige voldstilfeller[2]. En annen britisk studie viste at forekomsten av partnervold økte med 26 % på dager da England vant en landskamp, og med 38 % på dager da laget tapte[3].

Selv om disse studiene er gjennomført i en britisk kontekst og har begrenset direkte overføringsverdi til norske forhold, er sammenhengen mellom alkoholtilgjengelighet og vold godt dokumentert. På bakgrunn av dette mener vi det ikke er forsvarlig å øke risikoen for vold og utrygghet for å gi anledning til noe lengre skjenketid.

Hensynet til barnets beste og til samfunnets sårbare grupper må tillegges avgjørende vekt. Kommunen bør derfor prioritere inkluderende og trygge arenaer fremfor tiltak som kan bidra til økt alkoholrelatert skade.

Nasjonal strategi om reduksjon i alkoholforbruk

Regjeringen har satt som mål å redusere skadelig alkoholbruk med 20 % innen 2030. Målet er i tråd med anbefalinger fra World Health Organization (WHO).

---

[1] Rossow, I. & Norström, T. (2011). The impact of small changes in bar closing hours on violence. The Norwegian experience from 18 cities.
https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1360-0443.2011.03643.x

[2] Trendl, A., Stewart, N. & Mullett, T.L. (2020). The role of alcohol in the link between national football (soccer) tournaments and domestic abuse –Evidence from England.
https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0277953620306766

[3] Kirby, S., Francis, B. & O'Flaherty, R. (2014). Can the FIFA World Cup Football (Soccer) Tournament Be Associated with an Increase in Domestic Abuse?.
https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0022427813494843

WHO har identifisert tre særlig kostnadseffektive tiltak – de såkalte «three best buys» – for å nå slike mål. Det første er å øke avgiftene på alkohol, et virkemiddel som reguleres nasjonalt. Det andre er å begrense tilgjengeligheten, blant annet gjennom regulering av salgs- og skjenketider og antall utsalgssteder. Dette er et område der både stat og kommune har ansvar. Det tredje er å forby eller sterkt begrense alkoholreklame, som i hovedsak reguleres av staten, men som også krever lokal oppfølging.

Av disse tiltakene er det særlig regulering av tilgjengelighet som ligger innenfor kommunens handlingsrom. Kommunens skjenkepolitikk er derfor et sentralt virkemiddel i arbeidet med å redusere skadelig alkoholbruk.

Vi ber om at kommunen tar dette ansvaret på alvor når skal vurdere utvidet skjenking under fotball-VM.

Vi håper innspillene er til nytte i deres vurdering av utvidet skjenking under fotball-VM 2026. Dersom det er ønskelig, bidrar vi gjerne i arbeidet med å videreutvikle deres lokale planverk ved revisjon av rusmiddel- og alkoholpolitiske handlingsplaner, slik at disse er i tråd med nasjonale føringer.

Vennlig hilsen
Hanne Cecilie Widnes
Generalsekretær
IOGT i Norge

Kontakt:
Nora Worren
Politisk rådgiver, IOGT i Norge
94872726
nora@iogt.no